

Vikidál Gyula volt a fáraó

Mandala, az ország második rockszínháza

FOTÓ: RÉVÉSZ RÓBERT

Hárman a Mandalából: Nagy Zoltán, Árendás Miklós és Pankotai Péter

Végül megoldódott a rejtély: mindössze négy fiatal érkezett a rockszínház képviselésében. Bódis Gábor először pantomimbemutatót tartott, melyet három etűd követett, ezután véget ért a „némaság”, csatlakozott hozzá Nagy Zoltán, Árendás Miklós, Pankotai Péter, és így, négyesen adtak elő részleteket a József és a bűvös kabát, illetve más népszerű musicalekből. Most ugyan csak négyen voltak, de tervezik – már tárgyaltak a színház vezetőségével –, hogy egyik művet teljes terjedelmében mutatják be Szegeden a nagyszínházban, csak az időpont kérdéses még.

A Mandala Rockszínház egy éve alakult Nyíregyházán, Dobos László vezetésével – tudtam meg az előadás után a Szegedre látogató alapítótagoktól. Az első bemutatójuk februárban volt, Webber-Rice József és a bűvös kabát című darabját állították színpadra. Az egyesületi alapon működő színház tagjai nagyrészt közép- és főiskolások, tehát hivatásukat tekintve amatőrök, ám a produkciónak profi módon

A nyíregyházi Mandala Rockszínház előadása – hirdette sejtelmesen a JATE-klub plakátja. Talányos volt számomra, hogy fér el egy 60-70 fős komplett színház a klub nem túl nagy színpadán?

sikerültek, amit bizonyít, hogy augusztus 27-én a nyíregyházi szabadtéri színpadon a fáraót Vikidál Gyula alakította. Ez utóbbi is mutatja, hogy jó viszonyban vannak a Rockszínházzal, sőt, Várkonyi Mátyás szerint, a Mandala jelenthetné az utánpótlást.

A fiatalok nem elégszenek meg az ország keleti csücskével, egyre messzebbre merészkednek szülővárosuktól, egy ízben már a határt is átlépték: játszottak Nagykállón, Nagybányán, Szatmárnémetiben és Nagyváradon. Most újra készülnek Romániába, október 5-től 14-ig tervezik a székelyföldi turnét, s úgy néz ki, hogy Vikidál Gyula is részt vesz rajta.

Következő bemutatójuk a Légy jó Mindhalál musical

változata Pinczés István rendezésében. Ő jegyezte meg egy alkalommal, hogy a nyíregyháziak akár saját szerzeményként tüntethetnék fel a plakáton a darabot, úgy át-hangszerelték Kocsák Tibor művét. Nem lenne igazi színház a Mandala, ha nem terveznének egy évadra előre, így decemberben a Kőműves Kelemenné, '93 márciusában pedig a Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról című musicalt mutatják be. A kőművesek rockballadáját egyébként később szeretnék Déva várában is előadni. A tervek közt szerepel a délvidéki turné is, csak hát az idő, hiszen ne felejtjük el – bármennyire csal is a látszat, és a komoly eredmények –, a társulat tagjainak nagy része még iskolás. Sok darabban ezért hasznos a kettős szereposztás: kevesebb hiányzást szedhetnek így össze. Mindenesetre érdemes figyelni a programokat, hátha Szegedre is indul a Mandala!

TAKÁCS VIKTOR

Hangverseny rozzant orgonára és barokk trombitára

A „Hangversenyek a Felsővárosi Piarista templomban” sorozatban hétfőn este a szép számmal egybegyűlt közönség kitűnő koncertet hallgatott. Bottkáné Égető Mária orgonaművész svédországi koncert turnéja előtt szép és különleges műsorválasztással, valamint fegyelmezett játékkal, Bánhegyi László trombitaművész pedig magabiztos, helyenként virtuóz játékkal örvendeztette meg a hallgatóságot.

A koncert első felében a barokk zenéből kaptunk színes, élvezetes válogatást. Elsőként Pierre Du Mage Első szvitjének hat tételét hallhattuk, mely a barokk teljes színskáláját felvonultatta, az alázatot, a meditatív jelleget, a pompát. A ritkán hallható művet Égető Mária nagy értéssel és érzéssel játszotta. Ritmikai fegyelme (már amennyit az orgona katasztrófális műszaki állapota lehetővé tett) különösen a negyedik tétel témáiban volt figyelemre méltó. John Stanley: Trumpet Voluntary műve az angol barokk fényét mutatta meg kitűnő tolmácsolásban. A barokk concerto irodalom egyik sláger száma Vivaldi d-moll concertoja, melynek Bach átdolgozását hallhattuk. A barokk két zseniális szerzőjének szintézise nagyszerű zenét szült. Az első tétel sötétből való kibontakozása valóban sötétre sikerült, mivel az orgona nem tette lehetővé a Bach által előírt regiszterek használatát. A második – fuga – tétel kissé visszafogott tempóját kompenzálta a pontos szólamvezetés, ami nagyobb tempónál némely előadóművész esetén eléggé elnagyolt. A negyedik tétel

viszont meghozta a lendületet, igazi Vivaldi-i, velencei temperamentummal szól az orgona. A koncert egyik fénypontját jelentette a Corelli e-moll szonáta. Ez a mű a trombita és az orgona nagyszerű együtt zenélését teszi lehetővé, melyet a két művész kitűnően ki is használt a közönség nagy örömeire. Bánhegyi László a nehéz hangszert, a barokk trombitát (egy-két apróbb technikai baktól eltekintve) magabiztosan szólaltatta meg. A második tételben nagyon szép, érzékeny pianokkal, az első és negyedik tételben pedig virtuóz futamokkal csillogtatva meg tudását. A harmadik tétel elején a két hangszer feleletése igen muzikálisan szólalt meg.

A koncert záró száma egy nagy vállalkozás volt, a francia késő-romantika egyik legkiválóbb mesterének – Alexandre Guilmant-nak – az I. orgonaszimfóniája. Ezt a művet szinte nem is lehet egyben hallani, csak egy-egy tételét a mű nehézsége és terjedelme (25 perc) miatt. Így a közönség valóban zenei kuriózumot is hallhatott. De ha csak ennyi lett volna a dicsérendő... A művet Égető Mária olyan lenyűgöző zenei és stílusérzékkel adta elő, amely méltán nyugtázta le a közönséget, s kapott vastapsot.

Zárómegjegyzésként csak annyit, hogy csodálandó az a heroikus küzdelem, melyet az orgonisták folytatnak a roncs állapotban lévő orgonákon (például a dóm, az alsóvárosi és a felsővárosi), hogy zenét szólaltassanak meg.

MOGYORÓSI PÉTER

Sajtótájékoztató a felsőoktatás fejlesztéséről

Tandíj, jövő szeptembertől

A tandíj összege, a tervek szerint egységesen 2 ezer forint lesz, de autonómiájukból eredően az egyetemek és főiskolák a későbbiekben maguk határozzák majd meg, hogy mekkora anyagi hozzájárulást kérnek hallgatóiktól. Ennek évi összege azonban nem haladhatja meg az egy hallgatóra járó állami támogatás mértékét.

Mint, Biszterszky Elemér kultuszminisztériumi államtitkár a tájékoztatón hangsúlyozta: a felsőoktatás fejlesztésének egyik fontos koncepciója a hallgatói létszám növelése. Öröndetesnek értékelte, hogy amíg tavaly 62 állami és 15 egyházi felső-

A Felsőoktatási Törvény elfogadását követően - várhatóan már a jövő év szeptemberétől - tandíjat fizetnek a felsőoktatási intézmények hallgatói - hangzott el kedden a művelődési minisztériumban megtartott sajtótájékoztatóon.

oktatási intézmény működött az országban, addig idén a 62 állami egyetem, illetve főiskola mellett 15-re szaporodott az egyházi felsőoktatási intézmények száma, létrejött továbbá 3 alapítványi főiskola is.

Amíg tavaly 53 ezer fiatal jelentkezett felsőoktatási intézménybe és közülük 41 százalékot vettek fel, addig idén a 60 ezer jelentkezőnek 45 százaléka jutott a kapukon belülré.

Bakos István fősztályvezető többek között arról beszélt, hogy 2000-ig kívánatos lenne megduplázni a felsőoktatási intézmények hallgatóinak létszámát

Ennek érdekében, mondotta a fősztályvezető, változtatni kell a felsőoktatási intézmények állami finanszírozásának rendszerén, a mai bázisszemléletű finanszírozást, a normatív finanszírozási rendszernek kell felváltania.

Dermesztő szenvedélyek

– avagy: kár lenne megfagyni

Úgy látszik, hogy a mai amerikai film előszeretettel választja azokat az eseteket, amelyekben a beteg és a pszichológus között kialakult agyafúrt viszonyt ágyazza krimibe, illetve olyan krimiket gyártanak futószalagon, amelyek a szokásostól eltérően azzal tartják bizonytalanságban (direkt nem izgalmat írtam) a nézőt, hogy percnként megváltoztatják a gyanú, avagy a tisztesség irányát. Nem lehet tudni, kinek van több esze, ki vágja éppen át a másikat, s főként az a közös vonás ezekben a filmekben, hogy a legkisebb esélyt se hagyják meg számunkra, hogy feldelejtjük az indítékokat. De hogy még bonyolultabb legyen, ezért a film végét is nyitva hagyják, ami éppen nem baj (így lenne életszerűbb?), csak hogy ezek a nyitottságok, ilyen mennyiségben pusztán krimikészítői módszert, kliséket takarnak, és nem magukból a történetekből következnek: szóval csináltak és didaktikusak.

Az elmúlt néhány hónap alatt ilyen film volt a Bárányok hallgatnak, az Elemi ösztön, és a most bemutatott Dermesztő szenvedélyek. Mintha mindhárom filmnél ugyanarra a tengelyre csavarodna a forgatókönyvírók agya. Mitöbb, a múlt héten bemutatott a tévében Joe Esterhas (az Elemi ösztön írója) egy másik filmjét, és az bizony, Elemi ösztön 2 volt.

Rádásul a Dermesztő szenvedélyekben még kevesebb a precízesség, mint ikertestvéreiben: unalmas, higagyú társalgások borzolják az ember idegeit, s olyan csacsóságokkal jönnek elő a betegek, hogy átvágják orvosukat, aminek egy valamirevaló pszichológus nem dől be. A véletlennek ítélt mozzanatok többsége ósdi blöff, és amikor azt hisszük, hogy igazunk, csak magunkat nevetethetjük ki, mert ha kifogy a rendező bizonytalanságban tartó ötletkészlete, akkor aztán minden jól előre kitalálható. Hogy új film? Mintha egyszer már ezt is láttuk volna.

Mindezt leszámítva meg lehet nézni – egyszer mindenképpen –, mert annyira azért nem dermesztők ezek a szenvedélyek, hogy belefagyjunk a székünkbe. Talán majd télen.

P. Sz.

Indiai vendégművésszel Szegeden

Jön a Calcutta Trió

FOTÓ: RÉVÉSZ RÓBERT

Kozma András – Ravi Shankar egyetlen európai tanítványa

A szegediek közül már sokan ismerhetik a Calcutta Triót, hiszen indiai teaházukat rendszeresen megrendezik az Ifjúsági Házban. Az év nagy részét a Távol-Keleten töltő együttes éppen Magyarországon van, szeptember 29-én látogatnak Szegedre.

A Calcutta Trió 1976-ban alakult, több száz hangversenyük és előadásuk az első komoly lépést jelentette az indiai zene hazai megismertetésében. 1980 óta számos alkalommal koncerteztek Indiában is, készítettek televízióműsort Delhiben, Bombayben, Calcuttában és Madrasban, sikeres koncertkörutakat tettek Nepálban, Thaiföldön, Bangladeshben és Dubaiban. Európában a trió koncertezett Svájcban, Olaszországban, Németországban, Franciaországban, Romániában, Csehszlovákiában és Lengyelországban. Mint látható nagy világszavargó csapatról van szó, s az sem üres frázis, hogy India a második otthonuk, hiszen évente 4-5 hónapot töltenek a távoli országban koncertezéssel és további tanulással.

Kozma András a világhírű szitárművész, Pandit Ravi Shankar egyetlen európai tanítványa. Közel egy évtizedet töltött Indiában, s az indiai zene érdekében végzett munkája nagy nemzetközi elismerést váltott ki, számos zenei szervezet is tagjává választotta, titkára az UNESCO ázsiai-zenei szervezetének. Szalai Péter 16 éves korától játszik tablán, 1981 óta több alkalommal járt Indiában, ahol olyan mesterektől tanult, mint Anthony Dass és Ustad Alla Rakha, Ravi Shankar világhírű partnere. Molnár András Indiában tablázni és énekelni tanult, a trióban tanpurán játszik.

A hóvégi szegedi koncert különlegessége, hogy egy neves indiai vendégművész is fellép velük: Nandkishore Muley. Muley a Maharaja Sayajrao egyetemen szerzett első osztályú mesterfokozatot a Kathak táncból, diplomázott a tabla és az indiai vokális zene ismeretéből is. Ezek után talált rá új zeneszerszámpára a santoorra, mely mint népi hangszer az észak-indiai Kashmir államból származik. Santoor petrza nyelven száz húrt jelent, a hangszert egy pár hajlított fapálcikával szólaltatják meg, s a hangja hasonlít a hárfához. Muley tanítómestere, Shivkumar Sharma fedezte fel újra ezt a rég' elfeledett hangszert, s tette alkalmassá az indiai klasszikus zene előadásához azáltal, hogy átalakította a szerkezetét, megnövelte a húrok számát. A zeneszerszám a magyar hangszerek közül leginkább a cimbalomra hasonlít. Nandkishore Muley a santoor világhírű előadóművésze már járt Európában, legutóbb a helsinki zenei fesztiválon lépett fel, most pedig Szegedre készül.

T. V.